

MY STANISŁAW AUGUST

Z BOZEY ŁASKI i WOLI NARODU, KRÓL POLSKI. WIELKI XIĄŻE LI-
TEWSKI, RUSKI, PRUSKI, MAZOWIECKI, ŻMUDZKI, KIJOWSKI, WO-
LYNSKI, PODOLSKI, PODLĄSKI, INFLANTSKI, SMOLENSKI, SIEWIER-
SKI, i CZERNIECHOWSKI.

Zaięci dziełem Rządu, niepodległości, bezpieczeństwa i rzetelnych
swobod wspólney Ojczyzny naszej wraz z ukochanym Narodem
w Reprezentantach swoich na agitującym się Seymie około Jey szczęścia
i przyćmionej Swietności z godną Polaka odwagą pracującym, mieliśmy
najmilszą dla Oycowskiego serca Naszego pociechę przesyłać mu kolejne
obwieszczenia, wszystkie te zamierzone Dobra powszechnego cele obey-
mujące; a razem odbierać nie mniejszą podejmowanych trudów nadgro-
dę, gdy Narod prawdziwą szczęścia swojego istotę poznawszy w tylokro-
tnych odezwach przyznał gorliwość usiłowaniom Naszym, a nakoniec U-
rzędowym, ogulnym, i uroczystym raczył poświęcić je oświadczeniem.
Lecz ledwo co cnotliwy ten, Nam wierny, i oświecony Narod zaczął się
cieszyć zbliżonym widokiem słodkich skutkow utworzonego przez siebie
Rządu, ledwo co po kilkoletnich pracach i usiłowaniu gorliwość Seymu-
jących potrafiła zgromadzić przygotowania, aby znaczeniem politycznym
i siłą Rządu zapewnić i ugruntować niepodległość i wolność Narodu, aby
Dobro ogulne ziednoczyć z Dobrem Obywatela szczególnym i osobistym,
aliści znaleźli się tak wyrodni Ojczyzny Synowie, którzy postrzegając
przecięte do przemocy i dawnego nieładu drogi, uformowawszy przeciw
prawey Władzy i Ojczyźnie swoiey spisek, do podpisania onego święto-
kradzkie poważyli się *ściągnąć ręce*, i stać się przywódcami Dworowi
Peterzburskiemu do wydania Deklaracyi, która zaprzeczywszy udziałności
Narodu Naszego, już nie w sposobie zdarzającej się między samowładne-
mi Narodami nieprzyjaźni, lecz w sposobie surowego ukarania wskazuje
Ziemie sobie niepodległą na spustoszenie, a lud wolny i niewinny na wy-
lew krwi i inne klęki od Woyny nieoddzielne.

W tak nagłej Ojczyzny potrzebie, w tak gwałtownych na Jey znie-
wagę i zgubę przedsiębranych krokach, kiedy nietylko przeciw obcej
nieprzyjaźni, ale i przeciw domowey zdradzie bronić się Nam przychodzi,
kiedy już nie obawiać się niebezpieczeństw, ale im silnie, dzielnie i skut-
ecznie zaradzać należy, w Exekucyi wyroków Władzy Rządowej Nay-
wyższej, zwłaszcza gdy z jedney strony zabezpieczenie spokoyności dla
Obywatelow od wszelkiego gatunku swywoli ma w zamiarze, z drugiey stro-
ny czas normalny powrotu na łono Ojczyzny przeznacza, dopełniamy
obowiązku Naszego, ile być może nayprędzey do powszechney podając
wiadomości te Urządzenia, które przezorność Jey osądziła potrzebę umie-
ścić w Prawie na dniu 24. Maja r. t. uchwalonym *tit: Deklaracya wzglę-
dem Stanu terazniejszego Rzplitey*: = w następującej osnowie: =

„ Odebrawszy Deklaracyą Rosyiską obrażającą wolność i niepodle-
„ głość Rzeczypospolitey, przymuszani jesteśmy przez niniejszą Uchwa-
„ lę ogłosić następujące urządzenie, i one do wszystkich Woiewództw,
„ Ziem i Powiatow rozesłać.

Imo: „ Stan terazniejszy deklarujemy za stan aktualney obrony prze-
„ ciw Woysku i Rządowi Rosyi.

A

zdo:

36480

2do: „ Ponieważ Wojsko Rosyjskie od daty Deklaracyi przez Mi-
nistra Rosyjskiego podaney, stało się Wojskiem nieprzyjacielskim, prze-
to obwieszczamy wszystkich Obywatelów Polskich, iż Prawa Kraiowe
i obowiązki, które własney winaj Oyczyźnie, więcey im służyć w
tym Woysku nie dozwalaia. Wzywamy ich zatym, aby opuściwszy
Wojsko nieprzyjacielskie, spieszyli się na łono swoiey Oyczyzny, któ-
ra o ich szczęściu i losie nie zapomni. Gdyby zaś znaleźli się tacy,
którzyby w Woysku Rosyjskim służąc, przeciwko Oyczyźnie broń nie-
śli, tych od Obywatelstwa i wszelkich jego Prerogatyw oddalamy, je-
żeli od daty niniejszey uchwały w przeciągu dziewięciu tygodni Woys-
ka Moskiewskiego nie opuszczą, i do Państw Rzeczypospolitey nie po-
wrócą: i takowych Polaków za nieprzyjaciół Oyczyzny deklarujemy,
i kary na nich, jako *contra perduelles* rozciągamy.

3to: „ Tych wszystkich, którzy pierwsi za granicą, bądź w Kraiu
zrobili spisek przeciw Seymowi i przyzwoitey Władzy Rzpltey, a nie
odstąpiłiby od niego w przeciągu szesciu tygodni od oblaty Prawa ni-
niejszego, przed ktoremikolwiek Aktami w Państwach Rzpltey, bądź
przed Kommissyami Porządkowemi, lub tegoż odstąpienia przez List do
Krola w Straży, czyli do UUr. Seymowego i Konfederacyi Oboysga
Narodów Marzałkow w tymże czasie nie przeszali, tych za nieprzyja-
ciół Oyczyzny deklarujemy, i kary na nich, jako *contra perduelles*, roz-
ciągamy; Dla czego Sądy Seymowe bez wszelkich stopniów Prawa,
na zalecenie pilne Władzy Wykonawczej, i na stawanie UU. Instyga-
torów Narodowych, lub w niemożności ich użycia, przez następcow
onyczeń od Władzy Wykonawczej postanowionych (których pod u-
trata *activitatis* na całe życie, i pod karami *contra perduelles* do tego
obowiązujemy) kary ogłaszać mają, a Władza Wykonawcza Exekucyi
tychże kar dopełniać ma.

4to: „ Również ośrości i kary przez Sądy Seymowe ogłoszone mieć
chcemy na tych, którzyby później, to jest od czasu zapadłego Pra-
wa niniejszego dotąd za granicą, lub w Kraiu pisali się do takowego
spisku; a dla tych, przeciąg trzech tygodni podobnie od Ustawy Pra-
wa niniejszego do odstąpienia, w sposobie, jako wyżej opisanym do-
zwalamy. Ci zaś, którzyby po wyściu zamierzonych tu trzech tygo-
dni do rzeczzonego spisku pisali się, lub w jakikolwiek sposob łączyli się,
oswiadczonego tym Prawem Dobrodziestwa używać nie mają.

5to: „ Tych Polaków, którzy do spisku namawiali i namawiać
będą, którzy o pomoc i Wojsko obce prosić ważyli się, i do wprowa-
dzenia onego dali okazją, (jak to w Deklaracyi przez Posła Rosyjskie-
go podaney jasnie się okazuje) albo którzyby Woyska Rzeczypospoli-
tey do Woyska nieprzyjacielskiego namawiać, lub przeprowadzać śmie-
li; tudzież którzyby z Wojskiem Rosyjskim Państwa Rzpltey naież-
dzali, za nieprzyjaciół Oyczyzny deklarujemy. Stanowimy przeto,
iż od wszelkich Prerogatyw Obywatelskich oddaleni, od czci i sławy
odradzeni, i na karę śmierci skazani być powinni. Dobra ich natych-
miast w sekwestr Kommissya Skarbowa Oboysga Narodow weźmie, a
Sądy Seymowe, podług tego Prawa, wyrok swóy przeciwko nim wy-
dadzą.

6to: Co się tycze podeyrzanych o związki skryte z nieprzyjacielem,
lub inne zarzuty do Sądow Seymowych należące, w tych Sądy Sey-
mowe na doniesienie Władzy Wykonawczej i stawanie UUr. Instyga-

„ torow Narodowych, czyli ich zastępcow, processem zwyczajnym po-
„ stępować mają.

7mo: „ Na ten koniec ustanawiamy Sądy Extraordynaryjne Seymowe,
„ z Osob N. N. którym szczegulny przepisemy postępowania sposob.

8vo: „ Zabespieczając wszelką spokojność dla Obywatelow, i chcąc,
„ aby nieustanne czuwanie Rządu powściągało wszystkich od swywoli, i
„ przestęptw, w takowym czasie zagęścić się mogących, nakazujemy, i
„ przez miłość Oyczyzny zachęcamy wszelkie Sądy pierwszej i ostatney
„ Instancyi, aby wszystkie w swych przyzwoitych kompletach obowią-
„ ki swoje pełniły, nawet *Extra Cadentiam*. Przeto i na takowy czas
„ *Extra Cadentiam* Sądy pierwszej i ostatney Instancyi dogodne ku te-
„ mu kompleta między sobą ułożyć mają, tak, aby podług takowego
„ porządku pilnie sądzili, i z mieysca swego nie oddalali się.

9no: „ Równie Kommissye Porządkowe, i naywyższe Rządowe,
„ aby w swym przyzwoitym komplecie nieprzerwanie obowiązki swoje
„ pełniły, zalecamy pod utratą *activitatis* na lat dziesięć; którey karze
„ tak Sędziowie, jako i Kommissarze komplet zrywający, podlegać bę-
„ dą.

Tym końcem zalecamy Kommissyom Porządkowym *respective* swych
Woiewództw, Ziem i Powiatow, aby Nasz ten Uniwersał w Aktach
Ziemiańskich, Kommissyi Mieyscowych, Miał Wolnych Rzpltey obłato-
wany, z Ambon po Parafiach i Kościołach mieyscowych przez 4. Nie-
dziele *successive* po sobie idące, czytany i publikowany, tudzież na
drzwiach tak Kościelnych, jakoteż Izb Sądowych i Kancellaryi poprzy-
bijanym został. Dan w Warszawie, Dnia XXIX. Msca Maja Roku Pań-
skiego MDCDXCII. Panowania Naszego XXVIII. Roku.

STANISŁAW AUGUST KROL.

MAŁACHOWSKI.

X. A. Wollowicz Referen: W. W. X. Litt: Sekr: Straży.

Uniwersał J. K. Mci w Straży, z Obwieszczeniem o Prawie, Titulo: = De-
klaracya względem Stanu terazniejszego Rzpltey.

